

Dan Brown visita 'Francoland' i 'Gaudíland'

MARC ROVIRA

PERE ANTONI PONS

Igual que la Coca-Cola porta dècades oferint als seus clients el mateix producte, Dan Brown porta ja prop de vint anys oferint als seus lectors la mateixa novel·la. Com que la recepta li funciona, almenys pel que fa a les milionàries vendes, hi insisteix un cop i un altre, conscient que la presa és grassa i el tret és segur.

Així, els lectors que hagin gaudit amb les novel·les de l'escriptor nord-americà protagonitzades pel professor de simbologia Robert Langdon (*Àngels i dimonis*, *El codi Da Vinci*, *El símbol perdut* i *Inferno*) trobaran a *Origen* tots els ingredients que els han entretingut i fet vibrar: els misteris grandiosos i enrevessats, les societats secretes, les (presumptes) conspiracions omnipotents, els codis enigmàtics la resolució dels quals és qüestió de vida o mort, l'acció accelerada que es desenvolupa en unes

poques hores... Així mateix, els lectors que considerin Brown un mer fabricant de xurros literaris, còmicament pedants i banalment sofisticats, també trobaran aquí tots els motius del seu disgust: la prosa tosca, els personatges plans, els diàlegs encarceradament didàctics, les informacions dosificades d'una manera tramposa, el culturalisme de guia de viatges rudimentària...

L'argument d'*Origen*, també com és norma de la casa, és grandiloqüent i inversemblant. Edmond Kirsch, geni computacional i ateu militant, ha fet un descobriment relacionat amb l'origen i el destí de la humanitat que, quan es faci públic, destruirà les religions del món. O això diu ell. L'anunci s'ha de fer durant una festa al Museu Guggenheim de Bilbao, però l'assassinat de Kirsch davant la mirada atònita del món sencer ho fa saltar tot pels aires. Langdon, que és a la festa com a exprofessor i amic de Kirsch, es veu obligat -per lleialtat i per un

malentès que el posa en perill- a investigar la descoberta del difunt i a mirar de fer-la pública. En la investigació, que el portarà fins a Barcelona rere les passes de Gaudí, l'acompanyarà l'Ambra Vidal, directora del Guggenheim i -agafeu-vos fort- promesa de l'hereu del tron espanyol.

Un còctel demencial

A partir d'aquí, la trama no fa més que embolicar-se i recarregar-se amb elements tan variats com l'Església palmariana, un ordinador superintel·ligent, la poesia de William Blake, diverses intrigues relacionades amb l'Església espanyola i la família reial, reflexions més o menys recreatives sobre ciència i religió, i una teoria física visionària. Uns ho trobaran fascinant, uns altres ho trobaran indigest i avorridot. El que és segur és que, en termes literaris (l'estil de la prosa, la capacitat persuasiva del narrador, l'estructura del conjunt), els recursos de Brown són limitats.

El fet que la trama transcorri entre Bilbao, Madrid i Barcelona és un atractiu suplementari per als lectors catalans i espanyols. No només pels escenaris, sinó perquè Brown agafa elements de la realitat sociopolítica i de la història espanyoles -el poder de l'Església, el paper equilibrista de la monarquia, l'empremta de Franco en el present del país...- i en fa un còctel demencial, entre obscurantista i cursi, que resultarà hilarant per als lectors més juganers. En aquest sentit, és interessant comparar com són retratades Madrid i Barcelona. Mentre que Madrid surt com una ciutat monumental i antiga -els escenaris madrilenys són el Palacio Real, El Escorial i el Valle de los Caídos (!!!)-, Barcelona surt com una ciutat moderna i abocada al futur -els escenaris barcelonins són la Pedrera, la Sagrada Família i el BCN Supercomputing Center-. Em temo que Antonio Muñoz Molina pot afegir el nom de Dan Brown a la llista d'anglosaxons que pensen que "*Spain is Franconland*".

ORIGEN
DAN BROWN
EMPÚRIES / PLANETA
TRADUCCIÓ D'ESTHER ROIG
640 PÀG. / 22,50 €

L'ESCUMA DE LES LLETRES

La vida en un xip

De vegades sembla que la literatura imita el cinema, aquest germà petit que, un cop creix, esdevé més alt, més gros, més guapo i més ric que el germà gran. El cinema pot concentrar-te en una hora i mitja una vida. I pot fer-ho de manera versemblant i alhora emotiva. En cinema i teatre funciona el que en diem el·lipsis, que permeten, sense que l'espectador es perdi, passar d'una escena a una altra sense que hi hagi entremig tot el seguit de seqüències lògiques que passarien a la vida real. I es pot fer sense necessitat del cartellet "Dos anys més tard..." per exemple. Ara ens arriba una novel·la curta, *Tota una vida*, de l'escriptor austríac Robert Seethaler (La Campana, traducció de Mariana Gratacòs), que l'únic que fa es concentrar en una píndola de cent pàgines una vida d'aquelles que, en una reducció absurda en diríem "normal i corrent". Vet aquí el procés vital d'una persona, situada en un lloc i en un temps (l'Alemanya/Austria del segle XX). Els anys passen, hi ha salts temporals obligats, hi volem veure la pel·lícula perquè no podem esperar que el joc el·líptic, tan bèstia, doni resultat en una narració curta. I, com sempre en literatura, es produeix el miracle.

No som res i ho som tot

En aquestes cent pàgines es condensa l'emoció d'una vida que són totes les vides. És terrible que algú et faci adonar de la futilitat de l'existència alhora que de la seva grandesa. De la seva enormitat des de la petitesa. I t'adones que, precisament per això, el cinema potser no hauria pogut assumir-ho. Perquè el protagonista de la novel·la no és gens cinematogràfic. L'autor fa que sigui coix a causa dels maltractes infantils, fa que es quedi vidu (no diem res que l'editorial no digui a la contracoberta) a causa d'una allau de neu terrible i mil coses més. Però el fluid vital, com un riu, se l'emporta, ho accepta i des de la senzillesa veu passar els anys i la vida. L'anècdota argumental concreta i la valoració literària la deixem per a la ressenya professional. Avui només volíem treure a la llum l'existència d'aquesta novel·leta perquè, a diferència de les potser massa ben considerades *nouvelles* franceses, sovint simples exercicis d'estil a benefici de l'autor i de l'editorial, *Tota una vida* és una novel·la total. I en cent pàgines. No es pot demanar més.

L'APARADOR

ARA

FICCIO

Pájaros en...
SAMANTA SCHWEBLIN
Random House

L'argentina Samanta Schweblin domina el relat com poques autores de la seva generació. La seva consagració internacional va arribar amb *Pájaros en la boca* l'any 2009, llibre que ara reedita Literatura Random House i que permet recuperar un grapat de contes directes i perturbadors.

CUINA

Barcelona a peu de porc
RICARD MARTÍN
Cossetània

Des de fa més de deu anys, Ricard Martín coordina la secció *Menjar i beure* de *Time Out Barcelona*. El seu primer llibre planteja un recorregut fiable -escrit amb una prosa excel·lent- per més de 40 cases de menjars, cellers i gastròbars on es poden tastar plats deliciosos a preus populars.

JUVENIL

Hot dogs
CARE SANTOS
Gran Angular

Amb *Hot dogs*, Care Santos ha aconseguit l'últim premi Gran Angular de novel·la. Al llibre, l'Elia haurà d'aguantar la nova xicota del seu pare i s'haurà de fer un tip d'estudiar, però troba feina com a pas-sejadora de gossos i acabarà descobrint organitzacions clandestines de baralles de gossos.